

NATURRESERVATET NOHLMARKEN

1. ALLMÄN BESKRIVNING

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Skyddsform	Naturreservat
Reservatsnummer	4
Beslutsdatum	1996-05-28
Kommun	Skövde kommun
Socken	Sjogerstad
Läge	Söder om Skultorp samhälle
Kartblad	Ekonomiska kartbladet 8D3g (8336) Topografiska kartbladet 8D Skara SO
Gräns	Gränsar till rödfyrsupplag i söder, vägar i öst och väst och företagstomt i norr. Begränsningslinjen visas på bifogad karta.
Areal	6 ha
Fastigheter	Del av Regumatorp 2:12 och 4:1
Markägare	Skövde kommun
Naturvårdsförvaltare	Skövde kommun

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Området ligger i den nedre delen av sluttningszonen på alunskiffer. Två källor och en mindre bäck finns i området. Området har mycket stora botaniska värden och den pågående hävden är mycket god.

Omfattande röjningar och gallringar har utförts de senaste åren. Området är därför huvudsakligen öppet med enstaka träd och buskar. Ett stort antal vegetationstyper finns i området. Lågstartängen dominerar men även t.ex. högörtsäng, kalkfuktäng och örtrik torräng förekommer. Området har stora botaniska värden med ett mycket stort antal hävdgynnade arter i fältskiktet. Förekommande arter är bland annat mandelblomma, rödklint, hö- och ängsskallra, stor ögontröst, majviva, vårskärvfrö, bäckmärke och ett stort antal olika orkidéarter, t.ex. ängs- och skogsnycklar, brudsporre, flugblomster, kärrknipprot och grönvit nattviol.

Fem arter, källgräs, honungsblomster, fältkrassing, höskallra och stor ögontröst finns på listor över hotklassade kärlväxter i Sverige. Därutöver finns 26 arter från länets hotlista. Flera av dessa är mycket ovanliga. I bilaga 4 finns en lista på samtliga 368 arter som påträffats i området.

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

GRUND FÖR BESLUT

Naturvärde: Området har mycket stora botaniska värden, främst i fältskiktet. Marken hävdas genom bete och slåtter. Den pågående hävden är mycket god. Nohlmarken har högsta naturvärdeklass, klass 1, i ängs- och hagmarksinventeringen.

Marken är kalkrik, ogödslad och välhävdad varför ett stort antal kärlväxter förekommer. Under hela växtsäsongen avlöser växterna varandra med praktfull blomning. Ett stort antal olika orkidéarter, t.ex. skogsnycklar, flugblomster, honungsblomster, kärrknipprot och grönvit nattviol finns liksom ett stort antal hotade arter.

Syfte: Att för framtiden bevara ett område med hög biologisk mångfald, främst en rik flora, i hotade och sällsynta biotoper. Beslutet syftar också till att kommunen bevarar ett område där kommuninvånarna ges möjlighet att inhämta kunskap om och känsla för naturen.

Beslut: Med stöd av 7 § naturvårdslagen (SFS 1964:822) omtryckt 1991:64 1) förklarar kommunstyrelsen på till detta beslut fogad karta (bilaga 2), med svart linje begränsat område såsom naturreservat.

Kommunstyrelsen i Skövde kommun har, efter delegationsbeslut av länsstyrelsen 1992-03-25, de befogenheter som ankommer på länsstyrelsen enl. 7 - 13 §§ och 19 § naturvårdslagen (NVL).

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar kommunen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 3 och 9 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, omtryckt 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter och skötselplan skall gälla beträffande området.

- A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

- 1 bedriva täkt
- 2 borra, spränga, gräva, schakta, eller tippa
- 3 markavvattna och/eller rensa diken
- 4 anordna upplag
- 5 använda kemiska bekämpningsmedel och växtnäringsämnen
- 6 upplåta markområde för militära övningar
- 7 upplåta markområde för tävlingar och lägerverksamhet
- 8 dra fram luftledning eller jordkabel
- 9 anlägga ny väg
- 10 köra med tungt fordon

- 11 uppföra helt ny byggnad
- 12 bedriva jakt.

Meddelade föreskrifter utgör inget hinder för underhåll och reparation av befintliga kraftledningar med nuvarande stolpplatser, under förutsättning att samråd sker med kommunekologen och att åtgärder om möjligt vidtas för att minimera markskador som t.ex. utläggning av markmatta eller att planerade arbeten utförs under årstid då marken är tjälsatt.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamål med resevatet:

- 1 anordningar för utmärkning av och upplysning om reservatet
- 2 utmärkning och underhåll av stigar och parkeringsplats
- 3 åtgärder för skötsel av slätter- och betesmark och övrig mark som närmare anges i bifogad skötselplan
- 4 uppsättning och underhåll av stängsel enligt bifogad skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar skall förbud gälla att:

- 1 gräva upp, plocka eller bryta buskar, ris, örter, mossor eller lavar
- 2 medvetet störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd
- 3 medföra hund som inte hålls kopplad
- 4 göra upp eld
- 5 använda motordrivet fordon
- 6 cykla
- 7 rida
- 8 tälta.

D. Föreskrifter med stöd av 3 och 9 §§ naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen.

1. Naturvårdsförvaltare skall vara Skövde kommun. Skövde Naturskyddsförening, Räfsgruppen, utför den praktiska skötseln. Vid skötselåtgärder skall naturskyddsföreningen samråda med kommunekologen.
2. Kommunen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa denna skötselplan. Planen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel.

E. Med stöd av 12 § naturvårdslagen kan kommunstyrelsen i Skövde kommun i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

1. Samråd med kommunekologen skall alltid ske vid handläggning av dispensärenden.

3. SKÖTSELPLAN

Skötselplanen omfattar dels denna textdel, dels bifogad skötselplankarta. Planen upprättades 1993 och kompletterades 1995.

Syftet med naturvårdsförvaltningen: Bevara ett botaniskt mycket värdefullt område med många vegetationstyper och ett stort antal arter i fältskiktet. Särskilt viktigt är att bevara och utveckla de biotoper där de kalk- och hävdgynnade arterna växer. Betesmarkerna kan på sikt omvandlas till slåttermark. Allmänheten ska ges möjlighet att ta del av de rika naturvärdena.

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

Allmänt om skötseln i området

Kommunen skall stödja och uppmuntra alternativa skötselmetoder och idéer som naturskyddsföreningen vill pröva. Alternativ skötsel kan t.ex. utgöras av nöt/fårbete, slåtter/bete, nya fällindelningar, variation i betestryck och tidpunkter för bete och artificiell markstörning. Naturskyddsföreningen ska äga stor frihet att pröva alternativa skötselformer. Vid ändring av skötseln skall naturskyddsföreningen alltid samråda med kommunekologen.

När åtgärder vidtas för ledningar, reparation etc. skall sådan utrustning och maskiner användas som inte förstör naturvärdena i området.

Vid översilningsexperiment ska de vattenrättsliga förhållandena utredas. Vidare behövs dispens från biotopskyddet vid igenläggning av diken.

Slåttermarker

- 1 . Små ytliggande stenar och stenblock tas bort. Däremot får de stora stenblocken inte flyttas.
2. En del diken som saknar intressant flora läggs igen helt eller delvis. Igenläggningen sker med rödfyr eller annat näringsfattigt fyllnadsmaterial t.ex. kalkkross.
3. Årlig tidig slåtter av icke önskvärda buskar, mest viden, getapel och blåhallon.
4. Årlig tidig slåtter av ohävdarter såsom hundäxing, hundkäx, skräppor, älggräs och tistlar.
5. Övrig slåtter bör ske först då de flesta växterna fröat.
6. Allt slaget hö skall samlas upp inom en vecka.

Betesmarker

- 1 . Nötkreatur förespråkas som betesdjur. Påsläpp får ej ske förrän tidigast 1 juni eller 1 juli beroende på vilket delområde det gäller. I vissa fall kan sent bete med får accepteras, dock ej årligen.
2. Betesmarkerna skall efter säsongen vara välbetad. En grässtubb på högst 5 cm skall vara kvar.
3. Årlig tidig slåtter av icke önskvärda buskar, mest viden och blåhallon.
4. Årlig tidig slåtter av ohävdarter såsom hundäxing, hundkäx, skräppor, älggräs och tistlar.
5. Efterslätter av de växter som djuren ratat.
6. Torkad spillning skall helst samlas upp.

SKÖTSELOMRÅDE 1

Beskrivning: Diket utmed Loringavägen. Den östra delen av diket sköts av vägverket, den västra ingår i reservatet. De bägge bäckarna i Nohlmarken rinner ut i detta dike. Delar av diket rensades 1991.

Trädsiktet består av några ålar och björkar. Busksiktet består av enstaka svartvidesnår och rikligt med alskott. Högvuxen vegetation av hundäxing, tuvtåtel och älggräs dominerar i diket. Andra förekommande arter är bl.a. igelknopp, dvärgigelknopp fackelblomster, gökblomster, knappsäv, kärrsälting, storven, skogsnycklar och sumpmåra.

Målsättning: Hävdad slänt och dike.

Engångsåtgärder: Nedtagning av träd i diket.

Underhållsåtgärder: Røjning av lövsly. Slåtter av diket och slänten, kan med fördel ske med grästrimmer. Allt slaget material uppsamlas.

SKÖTSELOMRÅDE 2

Beskrivning: Området ligger utmed Loringavägen i nordsydlig riktning. Två bäckar rinner genom området. Flera gamla igenväxande diken finns. En konstgjord damm som grävdes 1987 ligger ganska centralt i skötselområdet. En del av skötselområdet har varit åker fram till ungefär 1950.

Marken är frisk till fuktig. Björk och klibbal växer glest i norra delen och lite tätare i söder. Fältsiktet består bland annat av olika starr- och tågarter, kärrfräken, kärrsälting, kärrviol, källgräs, kärrspira, majviva, tätört, stubbtåg, videört, bäckveronika, smörboll, kabbleka, skogsnycklar och tvåblad. En del ohävdarter finns i området såsom älggräs, tuvtåtel och hundäxing. I områdets södra del finns ett rikt bestånd med korallrot. Blågrönt mannagräs finns på ett par platser i området. I dammen växer rikligt med kransalger.

Målsättning: Betesmark där trädsiktet längst i norr och i söder bevaras något tätare än i övriga delar av området. Långsiktigt mål är att återskapa slåttermark, möjligen med efterbete.

Engångsåtgärder: Igenläggning av flera diken. Dammvallen sänks för att se mer naturlig ut. Nedsågning av stubbar till markytan eller fräsning av dem.

Underhållsåtgärder: Betesdrift med nötdjur. Djuren släpps på tidigast 15 juni eller efter överenskommelse med naturvårdsförvaltaren. Tidig slåtter av ohävdarter. Efterslåtter av djuren ratade växter. Vid dåligt betestryck efterslåtter av hela området.

SKÖTSELOMRÅDE 3

Beskrivning: Ett litet i huvudsak vått område som ligger intill parkeringsplatsen. En grupp stenar finns i nordöstra hörnet som möjligen härstammar från någon gammal bebyggelse eller från ett gammalt stenupplag. I östra sidan av området finns en nyanlagd väg. 1992 togs en del stubbar och stenblock bort eller packades ner.

Fältsiktet domineras av älggräs, videört, kärrfräken och knapptåg. I de något torrare delarna i väster och i nordväst påträffas t.ex. stagg, slidstarr, ekorrbär, skogsnycklar,

grönvit nattviol, vitsippa, fältarv och mandelblomma. I den sydvästra delen av området växer ett mindre bestånd med korallrot. Ett glest trädskikt som domineras av äldre björk finns.

Målsättning: Öppen slåttermark med efterbete.

Engångsåtgärder: Nedtagning av några björkar. Borttagning eller nedpackning av några stenblock.

Underhållsåtgärder: Slåtter av älggräset minst två gånger årligen. Slåtter efter det att grönvit nattviol har fröat. Efterbete med nötdjur. Vid något tillfälle kan får godtagas.

SKÖTSELOMRÅDE 4

Beskrivning: Sandiga kalkfattiga moränkullar skilda från varandra av ett stort gammalt rödfyrsupplag. Den mindre kullen i väster är mycket rik på stenblock och lutar ganska brant ner mot omgivande marker. Den östra betydligt större kullen har bara ett fåtal stenblock. Denna kulle har en nästan plan översida. Sidorna lutar lätt ner mot omgivande mark. I kanterna finns en del fuktigare partier. En kraftledning passerar över rödfyrhögen.

Artantalet är mycket stort på moränkullarna. Totalt har 150 olika växtarter påträffats, många visserligen i ett fåtal exemplar eller tillfälligt. Sällsynta arter saknas till stor del i området till skillnad från våtmarkerna.

På moränkullarna består trädskiktet av flera olika lövträdsarter och ett par stora tallar. Bland buskarna märks enstaka enar, nypon, viden, hagtorn, druvfläder och krusbär. Vanliga arter i fältskiktet är kruståtel, ängsgröe, fårsvingel, rödsvingel, stagg, ängssyra, gökärt, tjärblomster, ljung, blåbär och teveronika. Ovanliga arter är t.ex. grönvit nattviol, fältarv, brudbröd, timjan, flenört, spåtistel samt slåttergubbe.

Rödfyrhögen är torr och mager och har en artfattig flora, men här växer flera arter som bara förekommer här i hela naturreservatet. Förutom björk växer främst sälk och tall på rödfyrhögen. Förekommande arter i fältskiktet är bl.a. vårskärvfro, fältkrassing, knölsmörlomma, berggröe, sandnarv, humleluzern, äkta förgätmigej, gråfibbla och skogsfibbla.

Målsättning: Beteshage med glest trädskikt. Långsiktig målsättning är att området skall skötas som slåttermark.

Engångsåtgärder: Borttagning av enstaka stubbar och stenblock. Vissa träd bör tas bort på rödfyrplatån och längs kanterna.

Underhållsåtgärder: Slåtter och/eller betesdrift, helst med nötkreatur. Komockor uppsamlas om möjligt efter betessäsongens slut eller regelbundet. Röjning av hallonsly och eventuella aspskott två gånger årligen om det anses nödvändigt. Efterslåtter av djuren ratade växter.

SKÖTSELOMRÅDE 5

Beskrivning: Området begränsas i norr av en bäck. Där finns också den gamla vägen upp till kalkbrotten (kalkbruksvägen). I östra kanten av området finns en nyanlagd väg. Större delen av området har varit åker, med undantag för ett smalt parti i den västra delen. Flera mindre stenblock och enstaka stubbar togs bort eller packades ner 1992. Träd- och buskskikt är glest. I den östra delen av fältskiktet finns rikligt med tuvtåtel, älggräs och kärrtistel. Hävdgynnade och mer ovanliga arter finns framför allt i den västra delen. Arter som påträffas är bl.a. kummin, prästkraige, piggstarr, grönvit nattviol, gökärt och gulmåra. Här finns också två små bestånd av slåttergubbe.

Målsättning: Slåttermark med efterbete eller betesmark.

Engångsåtgärder: Tuvbildande gräs kan helt eller delvis grävas bort.

Underhållsåtgärder: Slåtter bör ske två gånger per säsong. Hävdgynnade arter gynnas bl.a. genom att de skyddas från för tidig slåtter eller nedbetning (i synnerhet grönvit nattviol, slåttergubbe och prästkraige).

SKÖTSELOMRÅDE 6

Beskrivning Nohlmarkens artmässigt värdefullaste område. Området består i huvudsak av kalkfuktäng och artrik gräs-lågstarräng. I östra kanten sträcker sig en gammal kalkbruksväg. I nordost finns ett parti med stenblock, förmodligen ett gammalt stenröse. Längst i söder rinner en bäck med kalkrikt vatten. I nordvästra delen mynnar en gammal bäckfåra i området.

En kraftledningsgata passerar genom området. Under kraftledningen var det förr kraftigt igenväxt och sönderkört, men under vintern 1992 gjordes omfattande markarbeten Uppbrytning och utkörning av stubbar skedde under vintern 1993. Den norra delen var åker fram till 1950. Den nordvästra delen utgör en låg moränrygg som tidigare varit skogbevuxen. Samtliga stora träd och en del stenblock i området är nu borttagna.

Trädskikt och buskskikt är glest men har stor artvariation. Träden är relativt unga. Buskskiktet består bl.a. av en, nypon, getapel, hagtorn och svartvide. Andra buskar som förekommer är olvon, spärrgrenigt oxbär, berberis, krusbär och röda vinbär. Massor med stubbskott av olika viden kommer upp i en stor del av området.

Fältskiktet är rikt på sällsynta växter bl.a. ett mycket stort antal orkidéer. I de våta partierna påträffas fräken, krypven, madrör, ängsnycklar, smörboll, älggräs, kärrspira, kärrtistel och flera andra arter. I fuktängarna påträffas flera starrarter, däribland hirsstarr. och ett tiotal orkidéarter såsom skogsnycklar flugblomster honungsblomster, brudsporre, ängsnycklar, kärrknipprot och grönvit nattviol. Ormtunga, vildlin, tagelsäv, hårstarr, nålstarr, darrgräs, knägräs, gullviva, majviva, slåtterblomma, tätört, höskallra, ängsskallra, stor ögontröst, rödklint och korskovall är några av de övriga arter som finns.

I den gamla bäckfåran växer rikligt med åkerfräken och kärrfibbla, och ett 10-tal skogsnycklar.

Målsättning Slåttermark med enstaka träd och buskar.

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: Sen slåtter, tidigast sista veckan i augusti. Icke önskvärda växter, t.ex. älggräs och videsly, hålls efter vid flera tillfällen under säsongen.

SKÖTSELOMRÅDE 7

Beskrivning: En bäck kommer fram ur rödfyrhögen omedelbart utanför stängslet i norr och rinner genom området. Området var före 1987 starkt igenväxt. Efter upprepana röjningar har området därefter öppnats upp. Över området sträcker sig en kraftledning.

Väster om bäcken finns inga träd, men på den östra sidan finns en liten aldunge. Buskskiktet är glest och förekommande arter är getapel och olvon. Antalet arter i fältskiktet är betydligt mindre än i övriga Nohlmarken, p.g.a. den tidigare kraftiga igenväxningen. Åkerfräken dominerar på en stor del av ytan. Andra vanligare arter är hirs-, slank- och hundstarr samt vårbrodd, humleblomster, strätta, vänderot, kärtistel och kärrfibbla. Framförallt öster om bäcken finns en del mer skuggföredragande växter, såsom rikligt med videört, ett mindre bestånd med ekorrbär och enstaka ormbär, bergslok och skogsbingel. I bäcken förekommer kransmynta, vattenmynta, bäckveronika, källarv, kåltistel och rosendunört. I bäcken har också det i länet mycket sällsynta bäckmärket en rik förekomst.

Målsättning: Fortsatt öppen yta, med en förhoppning om att de hävdgynnade arterna ska öka i antal. Betesmark eller slåttermark beroende på hur områdets kvalitet utvecklar sig.

Engångsåtgärder: Igenfyllning av gamla hjulspår med rödfyr.

Underhållsåtgärder: Årlig slåtter eller betesdrift.

SKÖTSELOMRÅDE 8

Beskrivning: Förr var hela området skogtäckt. Marken sluttar svagt åt öster. I den östra delen finns en moränkulle som sluttar något brantare åt tre håll. I norra delen av området finns en gammal bäckfåra. Buskskiktet är glest och består av ett fåtal enar, getapel, hagtorn, blåhallon och tibast. För att underlätta slåtterarbetet i detta område gjordes omfattande markarbeten vintern 1995 som t.ex. nedgrävning och nedpackning av stenar.

Fältskiktet är delvis påverkat av områdets tidigare skuggiga karaktär och saknar till viss del en välutvecklad grässvål. Här finns flera lundväxter såsom bergslok, lundstarr, tvåblad, blåsippa, skogsfibbla, och rikligt med skogsknipprot. Fältskiktet domineras bitvis av slankstarr. Bland andra arter märks har- och hirsstarr, brudsporre, skogsnycklar, buskviol, jungfrulin, vildlin, rosettjungfrulin, gullviva, gullris och prästkrage. På brandfläckar växer rikligt med tussilago. Ett stort bestånd av storrams växer i den östra delen av området.

I fuktdragen påträffas tagelsäv, gräsull, kabbleka samt flera starr- och tågarter. Vid bäcken växer bäckbräsa, tätört och kärrfibbla.

Bland mer tillfälliga arter, mest på brandplatser, kan nämnas luddlosta och krustistel. En 6 x 6 meter stor inhägnad finns. Den tillkom redan 1987 p.g.a. den i området rika förekomsten av kärrknipprot.

Målsättning: Slåttermark. Om skogsknipproten och andra lundväxter t.ex. tibast skulle utgå kan möjligen hela området avverkas och ingå i slåttermarken åt öster.

Engångsåtgärder: Enstaka buskar tas bort. Stubbarna sågas ner eller fräses bort för att underlätta slåttern. En trädridå mot fabriken skapas.

Översilningsexperiment skulle kunna ske i området och bäckfåran från kalkbrottet skulle ev. kunna restaureras.

Underhållsåtgärder: Tidig röjning av icke önskvärda skott av t.ex. blåhallon, getapel eller hagtorn. Maskrosor slås innan de gått i frukt minst två gånger per år. Sen slår efter det att skogsknipproten gått i frukt. Möjligen efterbete vissa år.

SKÖTSELOMRÅDE 9

Beskrivning: Den västra delen av området var fram till 1950-talet betesmark, men hävdades därefter ej på 30 år. Den södra delen av området har haft öppen karaktär längst. I övrigt har marken varit skogstäckt. Efter avverkningar har dock skillnaderna suddats ut. För att underlätta slåttern i detta område packades enstaka stenblock ned vintern 1995.

Området sluttar svagt mot öster och är till stor del uppbyggt av kalktuff som förmodligen bildats när området översilades med mäktiga vattenströmmar. Det är mer eller mindre blockrikt. Stenblocken är mest av gnejs men även kalkstensblock förekommer.

Trädsiktet i detta område är ganska glest, men ändå ett av de tätare i Nohlmarken. Det domineras av oxel, men flera andra trädslag finns. I nordöstra kanten står ett vackert hagtornsträd. I nordöstra delen finns en tätare aspdunge. Bland buskarna dominerar hassel, getapel, en och blåhallon. Här finns också bl.a. krusbär, nypon, hagtorn, berberis, tibast, och olvon.

Fältsiktet är rikt framför allt i den sydvästra delen av området. Eftersom stora delar av området har genomgått en stark förvandling från skogsmark till mer öppen mark finner man lundväxter tillsammans med mer ljuskrävande växter.

Allmänna arter är backskafting, bergslok, slankstarr, darrgräs, berggröe, och tussilago. Förekommande lundväxter är bl.a. skogsbingel, vårfryle, lundstarr, vitsippa, skogsfibbla och skogssallat. Bland orkidéerna i området förekommer främst skogsnycklar, kärrknipprot och tvåblad. Bland de mer ljuskrävande arterna märks t.ex. vildlin, rosettjungfrulin, äkta johannesört, bockrot, blåsuga, ärenpris, jordtistel, prästkraze, ängshavrerot, svinrot och sommarfibbla. Andra mindre vanliga arter är buskviol, S:t Pers nyckel, skogsnycklar, gullviva, vitmåra, rödkämpar, liten och stor blåklocka, spåtistel och klasefibbla.

Den i Västergötland mycket sällsynta lunddraban påträffas i den nordöstra delen av området. I området finns några arter som vandrat in från omgivande trädgårdar och vägkanter t.ex. hesperis, natt och dag, palsternacka och kanadensiskt gullris.

Målsättning: I nordöstra delen aspdunge med relativt tätt träd- och buskskikt. Betesmark med ett glest träd- och buskskikt som helst betas med nötkreatur. Tillfälligtvis kan får godtas. Långsiktigt mål bör vara att övergå till slåttermark eventuellt översilad med vatten från kalkbrott

Engångsåtgärder: Successiv avverkning av trädskiktet. En del oxel, fågelbär och hägg sparas dock. Mot skogen i norr kan några fler träd sparas t.ex. sälg. Stubbar borttages och marken jämnas till där behov föreligger. Enstaka stenblock tas bort eller packas ner. Utplacering av småhagar för att skydda vissa arter från de betande djuren. Gäller framför allt skogsknipprot och andra orkidéer.

Underhållsåtgärder: Rökning och borttagande av icke önskvärd vegetation, framför allt blåhallon, getapel och skogsbingel flera gånger per säsong med tidig start. Tuvtåteltyvor skärs av med spade. De inhägnade områdena sköts medelst slätter. Efterslätter av de öppna ytorna vid behov.

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Tillgänglighet - friluftsanordningar

Området är lättillgängligt. Inga extra anordningar krävs för närvarande för att kanalisera eller bättre tillgängliggöra området.

Området är under måttlig påverkan inte slitagekänsligt. Om besöksfrekvensen ökar kan dock området utsättas för slitage. Eventuell kanalisering av besökare får i så fall tas upp till diskussion.

Renhållning

Inga anordningar för renhållningen behövs.

Information

En informationstavla ska sättas upp i anslutning till reservatet. Tavlan ska utformas enligt svensk standard. Den ska innehålla karta och information om reservatet samt beskriva dess syfte, natur- och kulturhistoriska värden samt gällande föreskrifter för allmänheten.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering, enligt svensk standard, sätts ut snarast efter beslut av kommunstyrelsen

TILLSYN

Kommunekologen och naturskyddsföreningens räfsgrupp svarar tillsammans för årlig tillsyn i området.

DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren kan dokumentera utförda åtgärder genom att upprätta permanenta fotopunkter. Från fotopunkterna tas i så fall fotografier regelbundet. Den omfattande dokumentation av vegetationen inom området som utförs av naturskyddsföreningen fortsätter så länge föreningen vill.

Svartvita och infraröda flygbilder finns över området.

NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Naturvårdsförvaltare är Skövde kommun. Skövde kommun uppdrar åt Skövde naturskyddsförening, RÄFS-gruppen, att svara för den praktiska skötseln. På RÄFS-gruppens begäran kan kommunens OSA-lag eventuellt bistå med hjälp t.ex med röjning.

Finansiering

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Skövde kommun. En del åtgärder har redan bekostats av miljö- och hälsoskyddskontoret bl.a. upptagning av stubbar, anläggning av ny gångbro och nytt stängsel m.m..

Beräknade kostnader framgår av nedanstående kostnadskalkyl.

Engångsanslag för reservatsskyltar och utmärkning av reservatet (1996) ca. 10 000:-.

Årligt skötselbidrag till Skövde naturskyddsförening, RÄFS-gruppen, ca. 10 000:-.

BILAGOR

Bilaga 1: Översiktskarta, skala 1:20 000

Bilaga 2: Skötselplanekarta, skötselområden, skala 1:5 000

Bilaga 3: Karta för friluftslivet, skala 1:2 000

Bilaga 4: Lista över samtliga påträffade kärlväxter

